

**ШАНОВНІ
СТУДЕНТИ!**

Методологія та організація психологічних досліджень - навчальна дисципліна, що вивчає специфіку різних аспектів наукових досліджень (теоретичних, методологічних, методичних) у галузі психології. Ця дисципліна допоможе сформувати вміння й навички науковця.

Бажаю Вам натхнення і

**НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД, ФАКУЛЬТЕТ,
КАФЕДРА**

- КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
- ФАКУЛЬТЕТ ТУРИЗМУ, БІЗНЕСУ І ПСИХОЛОГІЇ
- КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ І ТУРИЗМУ

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

освітній рівень	магістр
галузь знань	05 соціальні та поведінкові науки
спеціальність	053 психологія
освітня програма	Психологічні дослідження і консультування
статус дисципліни	нормативна
мова викладання	українська
семестр	I
навчальний рік	2023-2024
обсяг дисципліни	3 кредити/ 90 годин, серед них: <ul style="list-style-type: none"> • 14 - лекційних • 16 - семінарських • 60 - самостійна робота
форма контролю	іспит
викладач	ЗІНЧЕНКО Олександр Володимирович, канд. психол. наук, старший викладач https://psy.knlu.edu.ua/vikladachi/
контакти	oleksandr.zinchenko@knlu.edu.ua
дні занять	згідно розкладу занять
консультації	згідно графіку консультацій

СТРУКТУРА СИЛАБУСУ:

- АНОТАЦІЯ
- ЦІЛІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ
- ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ
- ПОЛІТИКА КУРСУ
- ВИДИ ЗАНЯТЬ, ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ
- СИСТЕМА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
- ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ
- САМОСТІЙНА РОБОТА
- ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ
- РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

АНОТАЦІЯ

Навчальна дисципліна **«Методологія та організація психологічних досліджень»** займає одне з центральних та системоутворюючих місць в системі фахової підготовки здобувача вищої освіти зі спеціальності 053 Психологія і сприяє формуванню теоретико-методологічного базису професійного світогляду та діяльності фахівця в галузі психології.

Предметом вивчення дисципліни є теоретичні, методологічні й методичні аспекти планування, організації, реалізації, обробки й інтерпретації даних психологічних досліджень. Лекційне викладення теоретичного матеріалу супроводжується виконанням студентами самостійних завдань, спрямованих на опрацювання літературних джерел і систематизації основного масиву знань, що складають зміст курсу.

ЦІЛІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни **«Методологія та організація психологічних досліджень»** є ознайомлення з основними положеннями теорії та практики наукових досліджень психіки, формування наукового і професійного мислення на основі засвоєння основних положень стратегій і тактик планування, організації, реалізації, обробки та інтерпретації даних психологічних досліджень.

Оскільки компетентістний підхід в сучасній освіті передбачає результатом навчання формування низки конкретних компетентностей, то згідно ОП «Практична психологія», вивчення даної навчальної дисципліни забезпечує наступні: **інтегральна компетентність** - Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів, характеризуються комплексністю і невизначеністю умов і потребують володіння низкою особливих компетенцій, серед яких, зокрема, проведення психологічних досліджень та психологічного консультування різних верств населення, незалежно від віку отримувачів психологічних послуг, володіння іноземною (англійською) мовою, здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи діагностики та/або доказові методики і техніки практичної діяльності; **загальні компетентності**: здатність проведення досліджень на відповідному рівні; уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми; здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів); здатність розробляти та управляти проєктами; **фахові компетентності**: здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики; здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне обстеження й дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості; здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи діагностики та/або доказові методики і техніки практичної діяльності; впроваджувати результати наукового пошуку в практичну діяльність.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

ЗНАТИ: основні методологічні принципи психологічної науки; основні методи психологічної науки та специфіку їх використання; теоретико-методологічні тенденції категоріального апарату психологічної науки; специфіку процедурних етапів психологічного дослідження.

УМІТИ: планувати й організовувати психологічне дослідження, що відповідає основним критеріям науковості; гармонійно поєднувати теоретичний аналіз та збір емпіричного матеріалу у дослідницькій роботі; визначати й контролювати основні загрози валідності наукового дослідження; обробляти й інтерпретувати дослідницькі дані.

КОМУНІКАЦІЯ: володіти стратегіями і тактиками спілкування у процесі застосування різних методів психологічного дослідження; володіти засобами й техніками демонстрації результатів наукового дослідження для спеціалістів і неспеціалістів.

АВТОНОМНІСТЬ І ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ: здатність до наукового мислення як у психологічних дослідженнях, так і повсякденному житті; здатність керуватися нормами й принципами професійної етики у процесі реалізації наукових досліджень у галузі психології.

У процесі вивчення дисципліни «Методології та організації психологічних досліджень» досягається формування таких програмних результатів навчання:

ПРН1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливої інформації з різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПРН2. Вміти організовувати та проводити психологічне обстеження із застосуванням валідних та надійних діагностичних методів та методик.

ПРН3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.

ПРН4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПРН7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

ПОЛІТИКА КУРСУ

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ВИКЛАДАЧА

- ✓ забезпечити викладання навчальної дисципліни згідно робочого плану;
- ✓ дотримуватися норм педагогічної етики, з повагою ставитися до особистості здобувачів;
- ✓ оцінювати навчальні досягнення здобувачів з опорою на визначені критерії для відповідних видів навчальної діяльності (див. система та критерії оцінювання);
- ✓ надавати відповіді на питання студентів щодо змісту курсу та організації навчання;
- ✓ залишатися доступним для комунікації у визначений у силабусі спосіб.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТУДЕНТА

- ✓ виконати навчальну програму курсу в повному обсязі;
- ✓ дотримуватися у спілкуванні норм ділової етики, з повагою ставитися до інших здобувачів і викладача;
- ✓ дотримуватися вимог політики курсу, що відвідування аудиторних зазначені нижче.

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Для оперативної комунікації з викладачем щодо змістовних та організаційних питань з курсу рекомендується користуватись **чатом в системі Teams**. Використання інших засобів комунікації (корпоративна електронна пошта; соціальні мережі Telegram, Viber, що прив'язані до особистого номеру телефону викладача) допускається, але відповідь може бути надана з затримкою.

Перед тим, як надсилати викладачу питання, рекомендується перевірити чи не міститься відповідь на питання в тексті силабусу або серед матеріалів курсу (наприклад, у відповідній команді курсу в системі Teams або на платформі Moodle); звернутися з питанням до одногрупників, які можуть знати необхідну інформацію.

ВІДВІДУВАННЯ І ПРОПУСКИ АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Відвідування здобувачами освіти лекційних і семінарських занять є обов'язковою умовою успішного проходження навчальної дисципліни.

Відсутність (з поважної та неповажної причини) на лекційному або семінарському занятті не звільняє від навчальної відповідальності і має бути відпрацьована під час консультаційних годин. Для відпрацювання здобувач освіти має бути готовий до обговорення з викладачем питань пропущеного заняття у формі співбесіди. Здобувач також може отримати індивідуальне письмове завдання з питань пропущеного заняття.

ПЛАГІАТ, АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- ✓ самостійне виконання всіх видів навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю;

- ✓ посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- ✓ надання достовірної інформації про результати власної наукової і творчої діяльності.

ВИДИ ЗАНЯТЬ, ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- Курс читається у форматі **лекцій**, у яких розкриваються основні питання з кожної теми, і доповнюється проведенням семінарських занять.

Для ефективної роботи під час лекції рекомендується: перед початком лекції ознайомитись з її тематикою (див. тематичний план курсу); пригадати зміст попередньої лекції і встановити зв'язок з новою темою; під час лекції робити конспект (основні тези, найвидатніші факти, різного роду довідки та посилання лектора тощо), намагатися критично осмислювати інформацію, що подається і ставити питання лектору на краще розуміння навчального матеріалу.

- Під час **семінарських занять** поставлені на лекціях питання вивчаються глибше і всебічно, а також аналізується їх значущість для сучасної психологічної науки і можливе практичне застосування засвоєних знань. Заняття проходять у формі вільної дискусії з залученням методу постановки проблемних запитань, націлених на вирішення проблеми або знаходження відповіді на дискусійні питання. Під час семінарського заняття вітається ініціатива студентів у дискусії, їх проактивна позиція.

Для ефективної підготовки до семінарських занять рекомендується: ознайомитись з тематикою і питаннями семінару, а також з рекомендованою до семінару літературою та іншими інформаційними джерелами; студент має бути готовий обговорювати під час семінару всі питання, що визначені до цього заняття у плані (див. тематичний план курсу).

- Згідно робочої програми з навчальної дисципліни «Диференційна психологія», на **самостійну позааудиторну роботу** студента відведено 60 годин. Самостійна робота студентів складається з таких видів роботи: робота з основною та додатковою літературою, з матеріалами інтернету та конспектами лекцій; виконання самостійних завдань різного характеру і рівня складності; підготовка до семінарів та іспитів (заліків) безпосередньо перед ними. Завдання, винесені на самостійну роботу студента, виконуються ним повністю самостійно і у призначений час подаються на перевірку викладачу. Така форма навчання спрямована на покращення та коригування студентом своїх стратегій самостійного здобуття інформації і виявлення її відповідності цілям навчання; покращення навичок самостійного вирішення проблем і прийняття рішень; набуття або переорієнтації індивідуально-соціальних навичок адаптації до різноманіття навчальних ситуацій та ін.

Для ефективної самостійної роботи рекомендується: уважно ознайомитись зі змістом завдання і вимогами до його виконання і оформлення; оцінити обсяг роботи, яку необхідно провести для його виконання; спланувати час і послідовність дій для виконання самостійної роботи; працювати над завданнями послідовно і систематично, з дотриманням визначених термінів.

СИСТЕМА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів між видами навчальної діяльності змінюється в залежності від форми підсумкового контролю:

семестр	форма підсумкового контролю	види навчальної діяльності здобувача	максимальна кількість балів
I	іспит	аудиторна та самостійна робота	50
		модульна контрольна робота (МКР)	20
		іспит	30

Семестровий рейтинговий бал є сумою рейтингового бала за поточну (аудиторну та самостійну) роботу протягом семестру та рейтингового бала за МКР.

Поточне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється в національній 4-бальній шкалі («5», «4», «3», «2»). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських занять позначаються «0».

Критерії оцінювання аудиторної роботи студентів (робота під час семінарів та/або практичних занять)

«5»	<i>студент демонструє вільне володіння матеріалом теми семінару; ознайомлений з рекомендованою літературою, вміє самостійно знайти відповідь на проблемні запитання, спираючись на лекційний матеріал та першоджерела; вміє вводити та використовувати власні класифікації, аналізувати, робити власні висновки; здатен встановлювати міждисциплінарні та міжпредметні зв'язки</i>
«4»	<i>студент демонструє достатньо вільне володіння матеріалом теми семінару; ознайомлений з рекомендованою літературою та першоджерелами, відповідь на проблемні запитання знаходить за допомогою викладача, спираючись на лекційний матеріал та вивчення першоджерел; допускає неточності та несуттєві (які кардинально не міняють суть) помилки у визначенні понять та категорій і т.і., але легко усуває їх завдяки додатковим питанням</i>
«3»	<i>студент частково володіє матеріалом теми семінару; репродуктивно відбиває зміст лекційного матеріалу та/або основного підручника; допускає помилки у визначенні понять та категорій і т.і.; нездатний знайти відповідь на проблемні запитання, чи вирішити проблемні завдання</i>
«2»	<i>студент демонструє нездатність розкрити питання семінару; не опанував зміст теми, вкрай слабо знає рекомендовану літературу, не володіє науковими фактами та категоріями, не знає основних закономірностей психічних явищ; показує низький рівень загальногуманітарного та наукового мислення</i>

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів

«5»	<i>робота виконана правильно, повністю і самостійно, відбиває належний рівень знань, та сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності строго дотримані</i>
«4»	<i>робота виконана самостійно, містить несуттєві помилки, відбиває належний рівень знань сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності строго дотримані</i>
«3»	<i>робота виконана, але містить помилки, відбиває недостатній рівень знань та недостатню сформованість практичних навичок; оформлення роботи не в повній мірі відповідає вимогам, що висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності дотримані частково</i>
«2»	<i>робота виконана на неприйнятно низькому рівні; оформлення не відповідає вимогам; вимоги академічної доброчесності не дотримані</i>
«0»	<i>робота не виконана</i>

МКР проводиться наприкінці семестру і охоплює весь зміст навчального модуля. МКР оцінюється за 4-бальною шкалою («5», «4», «3», «2»). Трансформація оцінки у рейтинговий бал за МКР проводиться у такий спосіб:

у III семестрі
форма підсумкового
контролю – **ІСПИТ**

«5»- 20 балів

«4» - 16 балів

«3» - 12 балів

«2» - 8 балів

Неявка на МКР – 0 балів

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи студентів

«5»	<i>при виконанні завдання студент демонструє широку обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, дає вірне та коректне визначення основним поняттям і психологічним термінам; вміння самостійно проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коректні і вірні коментарі та висновки</i>
«4»	<i>при виконанні завдання студент показав достатню обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, розуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, але виявляє при цьому недостатнє вміння самостійно проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коментарі і висновки</i>
«3»	<i>при виконанні завдання студент показав обмежену обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, низьке розуміння принципів</i>

	<i>підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, труднощі у проведенні аналізу психологічної ситуації або емпіричних даних та формулюванні коректних та вірних коментарів і висновків</i>
«2»	<i>при виконанні завдання студент показав обмежену обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, незрозуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, невміння проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коректні і вірні коментарі та висновки</i>
«0»	<i>робота не виконана</i>

Підсумкова оцінка за дисципліну виставляється за наступною схемою:

підсумковий рейтинговий бал	оцінка за шкалою ЄКТС	підсумкова оцінка за дисципліну за національною шкалою
		форма підсумкового контролю – іспит
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
75 – 81	C	
66 – 74	D	задовільно
60 – 65	E	
0 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання

Підсумкова форма контролю у I семестрі – **ІСПИТ в усній формі**. Здобувачі мають дати відповідь на три питання екзаменаційного білету.

Для допуску здобувача вищої освіти до іспиту необхідним є виконання ним вимог навчального плану і графіка навчального процесу, а саме: усі пропущені аудиторні заняття мають бути відпрацьовані, усі види робіт, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, мають бути виконані.

Максимальний екзаменаційний бал становить **30**. Викладач оцінює відповідь здобувача на іспиті за 4-бальною шкалою. Отримана оцінка трансформується в **екзаменаційний рейтинговий бал** у такий спосіб:

«**відмінно**» – 30 балів
«**добре**» – 23 бали
«**задовільно**» – 18 балів
«**незадовільно**» – 0 балів

Критерії оцінювання усної відповіді здобувача на іспиті:

« відмінно »	повна і правильна відповідь на всі питання екзаменаційного білета, здобувач демонструє знання фактологічного матеріалу, основних теоретичних питань курсу, вичерпно відповідає на додаткові запитання викладача, творчо застосовує теоретичний апарат дисципліни
---------------------	--

«добре»	в цілому правильна відповідь на питання екзаменаційного білета, здобувач вміє робити аналіз і висновки, але на додаткові запитання викладача відповідає з деякими неточностями та недоліками
«задовільно»	поверхнева відповідь на питання екзаменаційного білета, здобувач припускається помилок при висвітленні фактологічного матеріалу, частково знає відповідь на запропоновані питання і демонструє наявність окремих елементів самостійного мислення
«незадовільно»	відсутність будь-якої відповіді на теоретичні запитання внаслідок незнання програмного матеріалу

Критерії оцінювання для заочної форми здобуття освіти

Якщо здобувач на іспиті з дисципліни, з якої він мав семестровий рейтинговий бал **менше 42 балів**, отримує **позитивну** екзаменаційну оцінку («відмінно», «добре», «задовільно»), то йому виставляється підсумкова оцінка з дисципліни за національною шкалою **лише «задовільно»**, за шкалою ЄКТС – **Е**, а в екзаменаційній відомості в графі «Підсумковий рейтинговий бал» ставиться **60 балів**.

Здобувач вищої освіти вважається допущеним до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового іспиту, диференційованого заліку або заліку), якщо він виконав усі види робіт, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

На іспиті оцінювання рівня засвоєння здобувачем навчального матеріалу з дисципліни здійснюється таким чином. Викладач може оцінювати відповідь здобувача на кожне питання екзаменаційного білета окремо у 4-бальній шкалі («відмінно» – «5», «добре» – «4», «задовільно» – «3», «незадовільно» – «2»). Загальна оцінка за відповідь на іспиті виводиться як середнє арифметичне з оцінок за кожне питання білета з округленням до десятої частки. Ця оцінка помножується на коефіцієнт 20*.

Наприклад, до екзаменаційного білета входять 3 питання. На іспиті за перше питання студент отримав «5», за друге – «4», за третє – «4». Середнє арифметичне з округленням до десятої частки становить 4,3. 4,3 помножуємо на коефіцієнт 20: $4,3 \times 20 = 86$. За таблицею, оцінка за шкалою ЄКТС – В, підсумкова оцінка з дисципліни за національною шкалою – «добре».

Отримане значення становить підсумковий рейтинговий бал, якому відповідає підсумкова оцінка з дисципліни за національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») і оцінка за шкалою ЄКТС за таблицею:

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ І МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ НАУКИ	Години Д.ф. З.ф.	
Лекція 1. Загальні особливості наукового пізнання <ul style="list-style-type: none"> • Структура і функції наукового пізнання. • Форми наукового пізнання. • Критерії наукового знання. 	2	

	<ul style="list-style-type: none"> • Теорія, концепція, парадигма, наукова школа, наукова проблема. 		
Лекція 2	Основні тенденції психологічної науки <ul style="list-style-type: none"> • <i>Методологічний плюралізм психологічної науки.</i> • <i>Основні парадигми психологічної науки.</i> • <i>Причини й ознаки кризи психологічної науки.</i> • <i>Теорія й практика у психологічній науці.</i> • <i>Особистість вченого у психологічній науці.</i> 	2	
	Семінар 1. Специфіка наукового пізнання у психологічній науці <ul style="list-style-type: none"> • <i>Компоненти і функції наукового пізнання.</i> • <i>Класична, некласична, постнекласична наука.</i> • <i>Замкнута і фактуально-описова наука.</i> • <i>Ознаки науки.</i> • <i>Специфічні риси психологічної науки</i> • <i>Теорія, концепція, парадигма, наукова школа, наукова проблема у психологічній науці.</i> • <i>Особистість вченого у психологічній науці.</i> 	2	
Лекція 3.	Методологічні принципи та основні категорії психології <ul style="list-style-type: none"> • <i>Методологічні принципи психології.</i> • <i>Проблема закону в психології.</i> • <i>Поняття про науковий факт та метод дослідження.</i> • <i>Проблема співвідношення емпіричних залежностей та теоретичних інтерпретацій.</i> • <i>Базовий категоріальний апарат психологічної науки</i> 	2	
	Семінар 2-3. Теоретико-методологічні основи психологічної науки. <ul style="list-style-type: none"> • <i>Методологічні принципи психології.</i> • <i>Принцип детермінізму.</i> • <i>Принцип системності.</i> • <i>Принцип розвитку.</i> • <i>Принцип системності.</i> • <i>Проблема закону в психології.</i> • <i>Поняття про науковий факт та метод дослідження.</i> • <i>Проблема співвідношення емпіричних залежностей та теоретичних інтерпретацій.</i> • <i>Категорія «діяльність» в психології.</i> • <i>Категорія «спілкування» в психології.</i> • <i>Категорія «особистість» у психології.</i> • <i>Категорія «психіка» у психології</i> • <i>Категорія «свідомість» у психології.</i> • <i>Категорія «переживання» в психології.</i> • <i>Категорія «образ» у психології.</i> 	4	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПРОЦЕДУРИ ПСИХОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ			
Лекція 4	Методи психологічного дослідження <ul style="list-style-type: none"> • <i>Поняття про метод, методіку, методологію.</i> • <i>Класифікація методів дослідження у психології.</i> 	2	

	<ul style="list-style-type: none"> • Теоретичні методи у психології • Емпіричні методи у психології. • Методи кількісного і якісного аналізу даних у психології • Інтерпретаційні методи у психології. 		
	Семінар 4. Методи психологічного дослідження <ul style="list-style-type: none"> • Вимоги до методів дослідження у психології. • Метод спостереження. • Метод експерименту. • Використання допоміжних емпіричних методів у психології. • Особливості реалізації лонгітуду й поперечного зрізу. • Специфіка обробки даних психологічного дослідження. 	2	
Лекція 5	Методологічні аспекти психологічного дослідження <ul style="list-style-type: none"> • Структура наукового дослідження. • Тема і проблема психологічного дослідження. • Особливості визначення об'єкту, предмету, мети і завдань дослідження. • Гіпотеза як центральний вузол планування наукового пізнання. • Особливості теоретичного аналізу проблеми. 	2	2
	Семінар 5. Методологічні основи наукового дослідження у психології <ul style="list-style-type: none"> • Наукове дослідження. Структура наукового дослідження. • Специфіка постановки наукової проблеми. • Формулювання теми дослідження, його загальної гіпотези. • Визначення об'єкту та предмету дослідження. • Формулювання загальної мети, задач дослідження. • Специфіка аналізу наукової літератури з теми дослідження. • Етапи теоретичного аналізу проблеми, їх реалізація в дослідницькій програмі. • Створення авторської моделі досліджуваного явища, уточнення проблеми. 	2	
Лекція 6	Процедурні аспекти програми психологічного дослідження <ul style="list-style-type: none"> • Вибір стратегії та плану дослідження. • Особливості формування вибірки. • Деонтологічний аналіз дослідження. • Аналіз часових затрат, матеріальної бази та інших ресурсів. • Протоколювання дослідження. • Специфіка використання методів суміжних наук психологічному дослідженню. 	2	1
	Семінар 6. Планування та проведення наукового дослідження <ul style="list-style-type: none"> • Вибір стратегії та плану дослідження залежно від його виду. 	2	2

<ul style="list-style-type: none"> • Формування вибірки. • Визначення основних процедур збору, обробки і аналізу даних. • Вибір ефективних способів контролю в дослідженні. • Проблеми розробки та заключення згоди на участь в дослідженні. • Деонтологічний аналіз дослідження. • Аналіз часових затрат, матеріальної бази та інших ресурсів. • Вибір методів виміру досліджуваного ефекту. • Протоколювання дослідження. • Специфіка використання методів суміжних наук. 		
<p>Лекція 7. Кількісний та якісний аналіз даних наукового дослідження.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Типи якісного і кількісного аналізу даних наукового дослідження. • Перевірка статистичної значимості результатів. • Інтерпретаційні методи в психологічному дослідженні. • Систематизація та узагальнення результатів якісного та кількісного аналізу. • Види пояснень, помилки пояснень. 	2	1
<p>Семінар 7. Кількісний та якісний аналіз даних наукового дослідження.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Кореляційний аналіз • Факторний аналіз • Перевірка статистичної значимості результатів. • Інтерпретаційні методи в психологічному дослідженні. • Систематизація та узагальнення результатів якісного та кількісного аналізу. • Види пояснень, помилки пояснень. • Рівні пояснень в психології. • Системно-структурний аналіз в поясненні фактів психологічного дослідження. • Наочно-графічне представлення результатів досліджень. 	2	
<p>Семінар 8. Проблема істинності досліджень у галузі психології</p> <ul style="list-style-type: none"> • Джерела артефактів психологічного дослідження • Способи протидії загрозам істинності дослідження. • Ефект Пігмаліона та способи його контролю. • Проблема репрезентативності дослідження • Поняття академічної доброчесності. • Види порушень академічної доброчесності та способи їх контролю. 	2	

САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота виконується у формі написання есе. Кількість самостійних робіт – 2 на семестрі. Тематика та інструкції виконання робіт розміщені у команді навчальної дисципліни, що створюється у Microsoft Teams.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ

1. Поняття про науку.
2. Співвідношення понять «наука», «філософія», «світогляд».
3. Метод, методологія і методика.
4. Структура і функції наукового знання.
5. Класична, неklasична и постнеklasична наука).
6. Суб'єктивне і об'єктивне в теоріях пізнання.
7. Критерії наукового знання.
8. Поняття парадигми, концепції, теорії.
9. Сутність наукової революції.
10. Перші напрямки в психології: раціональна та емпірична психологія, асоціанізм.
11. Структура і специфіка психологічних теорій.
12. Основні ознаки кризи у психологічній науці.
13. Методологічний плюралізм в психології.
14. Співвідношення психологічної теорії і практики.
15. Тенденція інтеграції наукового знання.
16. Наукова школа і науковий напрямок.
17. Ознаки наукової проблеми.
18. Особистість вченого у психологічній науці.
19. Методологічні принципи психології.
20. Принцип детермінізму у психологічній науці.
21. Принцип системності у психологічній науці.
22. Принцип розвитку у психологічній науці
23. Проблема закону в психології.
24. Поняття про науковий факт та метод дослідження.
25. Проблема співвідношення емпіричних залежностей та теоретичних інтерпретацій
26. Передумови категорії «діяльність»: відображення і активність.
27. Категорія «діяльність» в психології.
28. Категорія «спілкування» в психології.
29. Багатогранність феноменології особистості.
30. Визначення категорії «психіка», основні характеристики сфери психічного.
31. Визначення категорії «свідомість».
32. Структура наукового дослідження.
33. Формулювання теми дослідження, його загальної гіпотези.
34. Визначення об'єкту, предмету, мети, завдань наукового дослідження.
35. Специфіка аналізу наукової літератури з теми дослідження.
36. Створення авторської моделі досліджуваного явища, уточнення проблеми.
37. Формування вибірки дослідження.
38. Визначення основних процедур збору, обробки і аналізу даних.
39. Вибір ефективних допоміжних методик в дослідженні.
40. Проблеми розробки та погодження згоди на участь в дослідженні.
41. Деонтологічний аналіз дослідження.
42. Протоколювання дослідження.
43. Кількісний аналіз результатів психологічних досліджень.
44. Якісний аналіз даних.
45. Перевірка статистичної значимості результатів.

46. Кореляційний аналіз у психології
47. Факторний аналіз у психології
48. Використання різних типів шкал у психологічних дослідженнях
49. Інтерпретаційні методи в психологічному дослідженні.
50. Систематизація та узагальнення результатів якісного та кількісного аналізу.
51. Види пояснень, помилки пояснень.
52. Наочно-графічне представлення результатів досліджень.
53. Проблема недостовірності (артефактності) висновків наукового дослідження.
54. Метод експерименту у психологічній науці.
55. Метод спостереження у психологічній науці.
56. Метод опитування у психологічній науці.
57. Метод тестування у психологічній науці.
58. Види загрози істинності психологічних досліджень.
59. Способи виявлення фальсифікації та фабрикації даних психологічних досліджень.
60. Академічна добросовісність у психологічній науці.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Базова література

1. Галян О. І., Галян І. М. Експериментальна психологія. Київ : «Академвидав», 2012. 400 с.
2. Бочелюк В.Й., Бочелюк В.В. Методика та організація наукових досліджень із психології : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 360 с.
3. Зінченко О. В. Експериментальна психологія. Психологія / Н. М. Ільїна та ін. Суми : Винниченко М. Д. , 2019. С. 70 - 101.
4. Корольчук М.С. Методологічні та теоретичні проблеми психології. Київ : Эльга, 2008. 336 с.
5. Максименко С.Д., Носенко Е.Л. Експериментальна психологія (дидактичний тезаурус): навчальний посібник. Київ : МАУП, 2002. 128 с.
6. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник / І.С. Добронравова, О.В. Руденко, Л. І. Сидоренко та ін. ; за ред. І.С. Добронравової (ч. 1), О.В. Руденко (ч. 2). К. : ВПЦ "Київський університет", 2018. 607 с.
7. Сватенкова Т.І., Тимошенко О.А. Методологічні та теоретичні проблеми психології: навч. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2018. 143 с
8. Теоретико-методологічні проблеми психології : курс лекцій / І.М. Ушакова. Харків : НУЦЗУ, 2016. 191 с.
9. Туриніна О. Л. Методологія та методи психологічного дослідження: навчально- методичний посібник. Київ : ДП "Вид. дім "Персонал", 2018. 206 с

Додаткова література

10. Бондарчук О. І. Експериментальна психологія : курс лекцій. Київ : МАУП, 2003. 120 с.
11. Важинський С.Е., Щербак Т.І. В 12 Методика та організація наукових досліджень : навчальний посібник. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
12. Данильян О. Г. Методологія наукових досліджень : підручник. Харків : Право, 2019. 368 с.
13. Добронравова І.С. Філософія та методологія науки : підручник для вищих навчальних закладів. Київ, 2008. 224 с.
14. Методологія наукових досліджень: навчальний посібник / С.В. Каламбет, С.І. Іванов, Ю.В. Півняк Ю.В. Дніпропетровськ: Вид-во Маковецький, 2015. 191 с.
15. Методологія наукової діяльності : навчальний посібник / Д.В. Чернілевський та ін. ; за ред. Д.В. Чернілевського. Вид. 3-тє, перероб. Вінниця, 2012., 364 с.
16. Рибалка В.В. Методологічні питання наукової психології (Досвід особистісно центрованої систематизації категоріально-поняттєвого апарату). Навчально-методичний посібник. Київ : Ніка-центр, 2003. 204 с.

17. Юринець В. Є. Методологія наукових досліджень : навч. посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 178 с.